

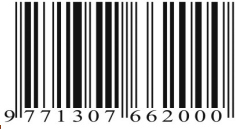

BİLANÇO

TÜRMOB AYLIK YAYIN ORGANI • SAYI : 153 • TEMMUZ 2009 5 5.00 TL • ISSN:1307-6620

- *53'üncü Başkanlar Kurulu toplandı*
- *Mesleğin dünü ve geleceği*
- *Teşvik hedeflenen istihdamı yaratamadı*
- *Türkiye 5.5 küçülecek*

ISSN 1307-6620

Ekonomik Rapor

TÜRMOB Bas.Yay.Dağ.İşlt. Adına

Sahibi

Dr. Masum TÜRKER

Genel Yayın Yönetmeni

Nail SANLI

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Ali Ekber DOĞANOĞLU**Yayın Kurulu**

Nail SANLI

Ali E. DOĞANOĞLU

Ahmet FETTAHOĞLU

Yıldız ÖZTÜRK

TÜRMOBBasın Yayın Dağıtım İşletmesi
tarafından yayınlanmaktadır

Yayın Türü : Yaygın süreli

Yönetim Yeri

Gençlik Caddesi No:107

06570 Anıttepe - ANKARA

Tel: (0.312) 232 50 60 (10 Hat)

Fax: (0.312) 232 50 73

http: www.turmob.org.tr

e-mail:alid@turmob.org.tr

Baskı

Gurup Matbaacılık A.Ş.

İstanbul Yolu Trafo Karşısı

Varlık/ANKARA

Tel: (0.312) 384 73 44

Basım Tarihi : 08 Temmuz 2009

Basım Yeri : Ankara

ISSN : 1307-6620

Dergide yayınlanan yazıların yayın hakkı

Bilanço Dergisi'ne aittir.Kaynak gösterilmeden bir bölümü veya
tamamı alıntı yapılamaz

3568 sayılı yasa ve yönetmelikler

16 Haziran 2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilen 5904 sayılı Kanun ile 3568 sayılı meslek yasamızda değişiklik yapıldı. Gelir Vergisi Kanunu ve bazı kanunlarda değişiklik yapan düzenlemenin 38 ve 39'uncu maddeleri ile 3568 sayılı yasada da değişikliğe gidildi.

Birlik olağan genel kurulu toplantıncaya kadar, Kanunun, Birlik tarafından yönetmelikle düzenlenmesini öngördüğü konularda yönetmelikleri hazırlamaya yada mevcut yönetmeliklerde değişiklik yapmak için TÜRMOB Yönetim Kuruluna yetki verildi. TÜRMOB Yönetim Kurulu tarafından hazırlanacak yönetmelikler, Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşü alınarak Resmi Gazete'de yayınlanacak.

TÜRMOB ve Odalar 2010 yılı bütçelerini genel kurula gitmeye gerek kalmaksızın yüzde 10'a kadar artırarak uygulayabilecekler Bu düzenleme genel kurul yapmayan odalarımıza bütçelerini değiştirerek uygulama imkanı tanıdı.

5786 sayılı Kanunla yapılan teknik bir hatada 5904 sayılı kanunla düzeltildi. 3568 sayılı Kanun 49'uncu maddesinin ikinci fıkrasındaki 12/4 ibaresi metinden çıkarıldı.

Yine 3568 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerde gözden kaçan oda genel kurulunun görevleri ile ilgili düzenlemelerdeki bütçe ve kesin hesapların yıllık yapılması ile ilgili düzenlemelerdeki yıllık ibaresi kaldırılarak, genel kurulların bütçeyi uzun vadeli hazırlamasının önündeki engel kaldırıldı.Yapılan düzenleme yönetmelikler açısından yaşanan önemli bir sıkıntıyı giderdi.

Dergimizin bu sayısında da ilgi ile okuyacağımızı umduğumuz haber ve araştırmalara yer verdik.

Gelecek sayımızda
buluşmak dileğiyle...

Nail SANLI
Genel Başkan Yardımcısı

53'üncü Başkanlar Kurulu toplandı

TÜRMOB'un 53'üncü Başkanlar Kurulu Toplantısı Ankara'da yapıldı. 20. Kuruluş yıldönümü kokteylinin ardından gerçekleştirilen toplantı geniş bir katılımı ile yapıldı.

TÜRMOB'un 53'üncü Başkanlar Kurulu Toplantısı Ankara'da yapıldı. Toplantının açılış konuşmasını yapan TÜRMOB Genel Başkanı Dr. Masum Türker 78 Oda örgütüne sahip olan TÜRMOB'un bundan böyle 79 odayla yoluna devam edeceğini açıkladı. Bitlis ve Muş Bölge Odaları ayrılarak Bitlis Odası yoluna devam edecek Muş Odası 79. Oda olarak kurulacak. Genel Başkan Türker, Yeni yasal düzenlemeye göre yakın zamanda bazı

büyük ilçelerde de Oda kurulacağını açıkladı.

Genel Başkan Masum Türker, Demokratik Sol Parti Genel Başkanlığına seçildiğini vurgulayarak, “Kuşkusuz, yasal olarak benim görevden ayrılmamı gerektiren bir durum olmamakla birlikte, burada bulunan arkadaşlarımız farklı siyasi görüşlere sahip. Bu farklı siyasi görüşlere 20 yıldır sizlerle mücadele eden bir kişi olarak saygılı oldu-

ğum için, ben birlikte çalıştığım arkadaşlara gerek duyduğunuz gün görevi bırakacağımı ama ister başlamakta olduğumuz ve bugün görüşeceğimiz projelerin tamamlanması aşamasında, isterlerse sonra her türlü desteği vereceğimi, sonuç olarak beni var eden muhasebe mesleğinin ve camiasının, öğütün emrinde olacağımı söyledim. Ben hayatım boyunca muhasebe mesleğinin hizmetkârı olarak çalıştım,

bundan da gurur duydum, mesleğim ile her yerde en azından yücelmesinde, dünyadaki düzeye gelmesinde verilen mücadeledeki tüm arkadaşlardan biri kişi olarak bu konuyu da sizlerin takdirlerine bıraktım. Asla sizi bırakmıyorum, sizden ayrılmıyorum ama siz istediğiniz anda bir yasal zorunluluk olmamasına karşın görevimden ayrılabilceğimi bildirdim. Öğütteki arkadaşlar değerlendireckle-

rini söylediler, bana teşekkür ettikler, bu da beni mutlu etti. Çünkü sevginin ne olduğunu bu camiada çok genç yaşta öğrenmişim, şimdi aynı sevgiyi bugünlerde birlikte yaşadık” dedi.

Toplantıda Etik Kurulu çalışmaları, Haksız Rekabet Kurulu çalışmaları geniş bir şekilde değerlendirildi.

TÜRMOB Genel Başkan Yardımcısı Nail Sanlı tarafından Kriz rapo

ru taslağı Oda Başkanlarının bilgisine sunuldu ve taslağın Odalardan gelecek görüş ve önerilerden sonra son şeklinin verilerek kamuoyuna açıklanacağı ifade edildi.

Mesleğin dünü ve geleceği

3568 sayılı Meslek Yasasının çıkarılması ile birlikte 20'inci yılını dolduran serbest muhasebeci mali müşavirlik mesleğinin tarihsel gelişimi, ekonomik işleyiş açısından önemi, uluslararası gelişmeler karşısında yeniden yapılanma gerekliliği ve etik kuralların değerlendirildiği, Ankara SMMM Odasının düzenlediği 'Mesleğin dünü ve geleceği' konulu panel Ankara'da yapıldı.

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası tarafından düzenlenen 'Mesleğin dünü ve geleceği' paneli Ankara'da gerçekleştirildi. Panelin açılışında konuşan Ankara SMMM Oda Başkanı Ali Metin Polat, mesleği saygın bir konuma getirdiklerini, Odaları kurumsallaştırdıklarını belirterek başarılarında mesleki dayanışmanın önemini vurguladı. Ankara SMMM Oda Başkanı Polat, "Yasayla ilk kez mesleğimizin tanımı yapıldı, işlevi belirlendi, nasıl yürütüleceğine ilişkin kurallar ortaya kondu, unvanlar tanımlandı" diyen Polat, dünyada ekonomik düzenin hızla değiş-

mesiyle ticaretin arttığını, işletmelerin büyüdüğünü, ekonomik işleyişin parçası olan mali müşavirliğin ise yeni fonksiyonlar üretmesinin kaçınılmaz olduğu görüşünü bildirdi.

Şirketlere ilişkin doğru bilgilere zamanında ulaşarak, bunların raporlanması ve bu bilgilere ışığında şirket yönetimlerinin ve piyasalarının doğru hedeflere yönlendirilmesinin mesleki faaliyetlerde ön plana çıkacağını anlatan Polat, şöyle konuştu: "Mesleğimizin hak ettiği saygınlığını koruması ve etkinliğini arttırması açısından, dünyada yaşanan dönüşüm sürecine uygun bir mesleki yapılanma büyük önem taşımaktadır. Bu yapılmazsa, korkarız ki; muhasebe işi idarenin vergi toplama hedefine odaklı hizmet ve-

ren, beyanname ve form dolduran, angaryalarla uğraşan bir iş olmanın öteye gidemeyecektir."

TÜRMOB Genel Başkanı Dr. M. sum Türker panelin açılışında yaptığı konuşmada muhasebe mesleği-

nin tarihsel gelişimi hakkında bilgi vererek, "Mesleğimiz vergi idaresinin talepleri doğrultusunda gelişti. Bugün uygulanmakta olan bazı düzenlemeler iş yükü getirmekten öte bir işe yaramamaktadır."

Türk Ticaret Kanunu tasarısıyla getirilen düzenlemeleri de değerlendiren Genel Başkan Türker, "Tasarı, denetçiyi tanımlamadan, bağımsız denetim şirketlerini tanımladığı için bir duraksama yaşıyor. Ancak denetim şirketlerini mali müşavir ve yeminli mali müşavirler kurabilir. TTK'da getirilmek istenen denetim bizim meslek mensupları için getirilen bir denetimdir. Buradaki şirket olgusu kurumsallaşma olgusudur. Mesleğin kurumsallaşma yönü öne çıkıyor. Bizlerin kurumsallaşma adına, birlikte çalışma alışkanlığını geliştirmemiz gerekiyor."

Türker, Marmara Üniversitesi ile işbirliği içinde adli muhasebeciliğe imkan sağlayacak uzmanlık eğitim projesi üzerinde çalıştıklarını, bu eğitimi alanlara sertifika vereceklerini açıkladı.

TÜRMOB Genel Başkanı Türker konuşmasında, denetim standartlarının kimin tarafından düzenleneceğinin, mesleği tehlike altında bıraktığını vurgulayarak, “Denetim standartlarını hazırlamak meslek örgütünün görevidir. Bunun meslek örgütü dışında hazırlanması, mesleğin başkaları tarafından yönetilmesi anlamına gelir. Mesleğimiz hem bir zanaat, hem kariyer mesleğidir, bunu sağlayamazsak meslek elimizden uçar.”

Meslekteki haksız rekabete Odalar ve TÜRMOB olarak el koyduklarını vurgulayan Türker, Haksız Rekabet Kurulunun yapmış olduğu çalışmalar hakkında da bilgi verdi.

Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı İlhan Hatipoğlu’da konuşmasında muhasebecilik mesleğinin ekonomik hayatın gelişmesinde her geçen gün önemini artırdığını vurgulayarak, “İşletmeler gelecekle için bağımsız denetime ihtiyaç duymaktadır. Bakanlığımızın vegi denetiminde yükünü hafifletmede meslek mensupları çok önemli bir yere sahiptir. Denetim standartları ile ilgili düzenlemenin birlikte tekrar ele alınmasının yararlı olacağını düşünüyorum” dedi.

Açılış konuşmalarının ardından Prof. Dr. Orhan Morgil’in oturum başkanlığı yaptığı panele geçildi. Panelde; Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mustafa Akkaya, Gelir İdaresi Başkanlığı Denetim ve Uyum Yönetimi Daire Başkanı Nazmi Karyagdi, Başkent Üniversitesi Ticari Bilimler Fakültesi Muhasebe Finansal Yönetim Bölüm Başkanı Prof. Dr. Nalan Akdoğan, Yeminli Mali Müşavir Erdoğan Aslan ve TÜRMOB Etik Komisyonu Üyesi Erol Sönmezocak tebliğ sundular.

Panelin kapanış bölümünde TÜRMOB Genel Başkan Yardımcısı Nail Sanlı, mesleğin 20 yıllık süreçte çok önemli bir gelişim kay-

dettiğini vurgulayarak; “Mesleğimiz diğer mesleklerden farklı olarak, oldukça zorlu bir mücadelenin ardından yasal statüsünü kazandı. Bu süreçte çok büyük mücadeleler verildi. Bu mücadeleler sonucu yasal statüsüne kavuşan mesleğimiz, mesleğin kimlik ve kişilik kazanması için kısa sürede önemli çalışmalar yaptı.

Bugün geldiğimiz aşamada mesleğimiz yine önemli bir dönüm noktasıyla karşı karşıya. Yaşanan gerek ulusal, gerekse uluslararası gelişmeler mesleğimizden beklenti ve talepleri de değiştirmektedir. Önümüzdeki süreçte denetimin önemi artarak daha da ağırlıklı bir yere sahip olacaktır. Meslekten beklentiler ve taleplerde yine bu gelişmelerle bir değişim süreci yaşayacaktır.” dedi.

Teşvik hedeflenen istihdamı yaratamadı

Son dönemde açıklanan 3 milyar TL'lik en kapsamlı teşvik paketiyle 500 bin kişiye istihdam yaratılması hedeflenirken, 1999'dan bu yana toplam 29.5 milyar TL'lik teşvik desteğiyle sadece 120 bin 993 kişiye istihdam yaratıldı. Son 10 yılın bilançosu arzulanan istihdam başarısının teşvikle yakalanamadığını gösterdi.

Son dönemde açıklanan 3 milyar TL'lik en kapsamlı teşvik paketiyle 500 bin kişiye istihdam yaratılması hedeflenirken, son 10 yıllık dönemde 29.5 milyar TL'lik teşvik desteğiyle sadece 120 bin 993 kişiye istihdam yaratıldı.

Devrim olarak nitelendirilen ve özellikle ilaçtan gıdaya ve kimyaya kadar birçok sektörün beğendiği yeni teşvik paketi 3 milyar liraya mal olacak. Devletin ülke ekonomisinin gelişmesi ve istihdam yaratması için uyguladığı teşvik politikası kapsamında 1999 yılından bu yana tarım, madencilik,

imalat, enerji ve hizmet gruplarında toplam 3 bin 781 yatırım teşvik belgesi verildi. Küçük ve orta boy işletmelerin (KOBİ) de dahil olduğu sektörlerle yatırım teşvik belgelerine karşılık 29 milyar 534 milyon 291 bin 630 lira nakit yatırım desteği verildi. Ancak son 10 yılın bilançosu arzulanan istihdam başarısını teşvikle yakalayamadığını gösterdi. Son 10 yılda 29 milyarlık teşvike karşılık sadece 120 bin 993 kişiye istihdam yaratıldı.

Yeni teşvik paketinin yankıları sürerken, İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (İSMMMO) teşvik desteklerinin yıllar

itibariyle istihdama katkısına yönelik bilançosunu çıkardı. İSMMMO'nun Hazine Müsteşarlığı ve KOSGEB verilerinden yararlanarak hazırladığı "Teşvik ve İstihdam" raporuna göre teşvikle gelen istihdamda en başarılı yıl 2003 olarak gözlemlendi. 2004 yılı ve sonrasında enerji sektörüne verilen yatırım teşvikleriyle istihdama destek verildi. Son iki yıllık zaman diliminde ise sağlık sektörünün istihdamda yükü göğüslediği dikkat çekti.

İSMMMO Başkanı Yahya Arıkan, verilere ilişkin yaptığı değerlendirmede teşviklerin bugüne kadar istihdam yaratmada yeterince başarı-

lı olmadığını söyledi. Belli sektörlerle zaman zaman istihdama katkı sağlansa da kalıcı çözümlere ihtiyaç olduğuna dikkat çeken Arıkan, yeni teşvik paketi ile de arzu edilen işgücünün yaratılmasının güç görüldüğünü kaydetti. Genel hatlarıyla teşvik paketinin iş dünyasından geçer not aldığını belirten Arıkan, “SSK ve prim yükünün kalkması geç kalınmış ancak yerinde bir karar. Yeni teşvik paketi 12 sektörü kapsıyor ve söz konusu sektörler belli bölgelere ayrılmış durumda. 3’ncü ve 4’ncü bölgelerde yatırım yapacak olan sanayici ve işletmeciler bu bölgelerde nitelikli işgücünü bulmakta zorluk çekeceğinden, çalışanların yüzde 30’u büyük şehirlerden bu bölgelere göç edecek gibi görünüyor. Bu da yeni istihdam yaratılmasından daha çok istihdamın bölgelere kayması olarak yansiyabilir. Üstelik geçmiş yıllarda olduğu gibi istihdamın belli sektörlerde yoğunlaşması da risk oluşturmaktadır” dedi. Yeni istihdam paketi kapsamında, 30 Nisan’dan itibaren istihdam yaratan sanayicinin SSK işveren payını devletin ödemesinin fevkalade olumlu bulduğunu belirten Arıkan şunları kaydetti:

“Küçük bir destekle hayata döndürülecek çok firma var. Bunu bir seferberlik gibi görüp hep birlikte değerlendirmeliyiz. Ancak açıklanan teşvik paketinin finansman kaynağı belirsizdir. 9. Kalkınma Planı, Orta Vadeli 2009 Programı

ile de tutarlı değildir. Paket, kısa vadede çalışanların ve işverenlerin sorunlarına çözüm getirmemektedir. Bu noktada yurt içi talebi canlandırarak etkin önlemler alınması büyük önem taşımaktadır. İhracatı destekleyecek herhangi bir teşvik de söz konusu değildir. Teşvik sisteminden yararlanacak illerin gruplandırılması toplumda ciddi tartışmalara yol açmaya başlamıştır. Bu konuda şeffaflığın kesinlikle sağlanması gerekmektedir. Zaten bozulmuş olan bütçe dengesi bu paketin maliyeti ile daha da olumsuz hale gelecektir. Ayrıca bu teşviklerin 2010 yılı sonu ile sınırlanması yatırımlar konusunda beklenen sonuçları doğuramayabilecektir. Yatırım, üretim ve talep artırıcı tüketim teşviklerinin birlikte ele alınması, bütünlüklü bir yapı içinde planlanması krizden çıkışı hızlandırabilir. Ekonomi politikasının bütün unsurlarının ekonomide büyüme ivmesinin yakalanmasını hedeflemesi önemlidir. Bu çerçevede sosyal boyutu olan yeni bir ekonomik program yapılması, teşvik önlemlerinin de bu program çerçevesinde planlanması çok daha yararlı olabilir.”

İSMMMO’nun “Teşvik ve İstihdam” raporundaki diğer saptamalar şöyle:

Son 10 yıllık sürede yatırım teşvik belgesi alıp istihdam yaratan sektörlerin alt dağılımına bakıldığında da ilginç bir tablo ile karşılaşılıyor.

İmalat sektörü içinde yer alan dokuma ve giyimde 2 milyar 712 milyon liralık teşvikin karşılığı olarak 28 bin 267 kişiye iş yaratılırken, bu rakam 1 milyar 571 milyon liralık teşvike karşın turizm sektöründe 12 bin 127 kişi olarak dikkat çekiyor.

Teşvikle gelen istihdamda son 10 yılda gıda ve içki alanındaki yeni istihdamın sayısı 12 bin 213, sağlık sektörünün sağladığı istihdamın sayısı da 14 bin 549 olarak görünüyor.

Teşvik miktarı 8 milyar 600 milyon lira olmasına karşın istihdama en az katkıyı enerji sektörü sağlıyor. Söz konusu sektörün devletten son 10 yılda aldığı 8.6 milyar liralık teşvik tutarına karşılık sağladığı istihdam sadece 5 bin 142 kişi. Hizmet sektörü içinde yer alan kalem arasında ulaştırma, turizm, ticaret, eğitim, sağlık ve altyapı gibi sektörler yer alıyor. Yeni teşvik paketinde eğitime ve altyapıya desteğin artırılması ise bu iki hizmet kolunda son 10 yılda oluşan 41 bin istihdamın 100 bine çıkacağı olasılığını artırıyor

İmalat sektörü gıda ve içki, dokuma ve giyim, orman ürünleri, kağıt, deri ve kösele, lastik-plastik, kimya, cam, demir çelik, demir dışı metaller, taşıt araçları, madeni eşya, makine imalatı, elektrikli makineler, elektronik, çimento, pişmiş kil ve çim.ger, inşaat ve seramik gibi sektörleri kapsıyor. 1999 yılın-

dan Nisan 2009'a kadar bu grupta faaliyet gerçekleştiren firmaların aldığı toplam teşvik belgesi sayısı 2 bin 609. Bu belgelerin makine ve nakit teşviklerinin toplamı ise 11 milyar 674 milyon 611 bin lira.

İmalat sektörü içinde yer alan sektörler içinde aynı sürelerde en fazla teşvikten yararlanan sektörler ise sırasıyla 2 milyar 712 milyon ile dokuma ve giyim, 3 milyar 055 milyon ile taşıt araçları, 1 milyar 120 milyon lira ile gıda ve içki, 1 milyar 199 milyon lira ile çimento, 350 milyon lira ile madeni eşya ve 212 milyon lira ile kimya olarak göze çarpıyor.

2009 yılı ilk 4 ayık veriler göz önüne alındığında ise imalat sektörünün tamamına 1 milyar 834 milyon 177 bin 068 liralık teşvik verildiği izleniyor.

Tarıma yönelik verilen teşviklerin genel durumuna baktığımızda teşvik kapsamının her yıl arttığını söylemek mümkün. Aralarında bitkisel

üretim, hayvancılık, su ürünleri ve ormancılığın bulunduğu sektöre bu güne kadar toplam 122 yatırım teşvik belgesi verilmiş durumda. Teşvik belgesine karşılık makine ve nakit teşvik toplamı bu alanda 411 milyon 386 bin lira. Bu kalem içinde yer alan bitkisel üretim teşvikten en fazla payı kaptan alt sektör. Bu sektörün istihdamdaki payı 2 bin 76 kişi. Tarım sektörünün 10 yıl içinde istihdam yarattığı toplam sayı ise 3 bin 213 kişi.

Son yıllarda maden sektöründe de teşviklerin artışı gözleniyor. Bu alana 10 yıllık süre içinde toplam 175 adet teşvik belgesi verilmiş durumda. 2008'de ise bu sayının 162'ye indiği görülüyor. Madencilik alt sektörlerinde yer alan istihraç, işleme, zenginleştirme ve zenginleştirme işleme alanlarında toplam teşvik rakamı 743 milyon lira ve istihdama katkısı 5 bin 142 kişi. Bu rakamın 1788 ini ise tek

başına istihraç ve işletme oluşturuyor.

Bölgeler itibarıyla incelendiğinde de teşviklerin özellikle Marmara bölgesindeki ağırlığını kaybettiği gözleniyor. Bir dönem yüzde 50'lere dayanan Marmara bölgesi şimdilerde ağırlığını yüzde 30'lara düşürmüş durumda. Buna karşın son 10 yılda yatırım teşviklerinde payını artıran il ise Karadeniz. Söz konusu bölge 2003 yılında yatırım teşviklerinden 2.3 oranında pay alırken, bu oran şimdilerde yüzde 12'lere çıkmış görünüyor. Doğu Anadolu bölgesi de yatırım teşviğinden aldığı payı artıran iller arasında yer alıyor.

Yatırım teşvik belgelerinin mahiyetine göre yüzdelik dağılımları da son dönemlerde verilen teşviklerde yeni yatırımların azaldığını ortaya koyuyor. Çevre koruma, araştırma geliştirme, restorasyon ve yapı işlet devret gibi alanlarda ise teşviklerin olmadığı izleniyor.

Sektörlerin 10 Yıllık Teşvik ve İstihdam Raporu

Sektör	Belge Sayısı	Nakit TL	Makine Bedeli TL	Yarattığı İstihdam (Kişi)
TARIM	122	409.962.858	1.423.807	3.243
MADEN	162	742.948.431	93.237	5.160
İMALAT	2.609	11.123.455.342	74.335.353	66.478
ENERJİ	144	8.600.000.000	84.958.554	5.142
HİZMET	744	8.465.130.172	31.983.876	40.970
TOPLAM	3.781	29.341.496.803	192.794.827	120.993

Dünya Bankası;

Türkiye yüzde 5.5 küçülecek

Dünya Bankası yayınladığı raporda, küresel ekonomideki iyileşmenin zamanının belirsizliğini koruduğunu vurgulayarak, 2009 yılında mali denge nin yüksek gelirli ülkelerde gayrisafi iç hasılanın yüzde 3'ü, gelişmekte olan ülkelerde ise yüzde 4'ü dolayında kötüleşmesi beklendiğini açıkladı.

Dünya Bankası tarafından hazırlanan raporda; "Küresel ekonomide nihai iyileşmenin kapsam ve zamanı büyük ölçüde belirsiz durumda. Birçok ülke para birimi ve bankacılık sektörü üzerine artan baskıyla karşı karşıyadır. Şimdiden birçok yüksek ve orta gelirli ülke, kötüleşen dış ve mali pozisyonlarının daha da kontrol dışına çıkmasını önlemek amacıyla Uluslararası Para Fonu'yla özel borçlanma anlaşmaları imzalamıştır" denildi.

Dünya Bankası raporunun "Küresel Ekonomi İçin Olasılıklar" başlıklı bölümünde finansal krizin bir

yıldan fazla süren bir finansal çalkantı ardından 2008 Eylül ayında ortaya çıktığı ve reel ekonomi için "küresel bir kriz" haline geldiği belirtildi.

Yüksek gelirli ülkelerle gelişmekte olan ülkelerde ekonomik etkinliğin 2008'in son 2009'un ilk çeyreğinde aniden ve benzer bir şekilde düştüğü belirtilen raporda işsizliğin yükseldiği ve yoksulluğun gelişmekte olan ülkelerde artmaya başladığı, dünyadaki en savunmasız kesimler için yoksulluğun daha da zor koşullar doğurduğu belirtildi. Finansal kriz salgınının yatırımların büyük ölçüde likidasyonu-

na, dünya çapında zenginlikte önemli kayıplara, kredi verme koşullarında sıkılaşmaya ve belirsizlikte büyük çaplı bir artışa neden olduğu da bildirildi. Raporda özetle şöyle denildi:

"-Ekonomik etkinlikte en keskin düşüş özellikle dayanıklı tüketim malı ve yatırım malı üretimde uzmanlaşmış ülkeler ile önceden oluşmuş ciddi makroekonomik zayıflıkları bulunan ülkelerde yoğunlaştı.

-Düşük gıda ve akaryakıt fiyatları, azalmış ekonomik etkinliğin yoksullaşma etkisini hafifletti ve gelişmekte olan ülkelerde petrol itha-

linin cari işlemler üzerindeki baskısının azalmasına yardımcı oldu. Gelişmekte olan petrol ihraç eden ülkelerin kazançlarında ise gayri safi iç hasıllarının yüzde 17'si kadar bir azalmaya yol açtı.

-2009 yılında mali dengenin yüksek gelirli ülkelerde gayrisafi iç hasıllarının yüzde 3'ü, gelişmekte olan ülkelere ise yüzde 4'ü dolayında kötüleşmesi bekleniyor.

-Ekonomik etkinlikteki düşüş, gelişmekte olan ülkelere daha zayıf sermaye akışıyla birleşince, düşük ve orta gelirli pek çok ülkeyi ciddi finansal zorluklar içine soktu. Birçok ülke ihracattan yeterli döviz kazanma ya da ithalat talebini karşılayacak yeterli borç sağlama gücüne girdi. Gelişmekte olan ülkeler için genel borçlanma gereksiniminin net sermaye akışlarını aşması beklenirken, birçok ülke bu finansman boşluğunu iyi günlerde oluşturduğu uluslararası döviz rezervlerini aşağı çekerek karşıladı. Ancak bu stratejinin sürdürülebilirliği belirsizdir.

-Eylül 2008'den bu yana 16 ülke dış rezervlerinin yüzde 20'sini ya da daha fazlasını tüketti. 18 ülkede halihazırdaki rezerv stokları, itha-

latlarının dört aydan az bir bölümünü karşılayabilir.

-Cari işlem açıkları ve kötüleşen mali pozisyonlar en fazla, kısmen durgunluğun en derin biçimde görülmesi beklenen yerler olmalarından dolayı, Avrupa ve Orta Asya bölgesinde kronik bir şekilde ya-

2009'un ilk çeyreği boyunca bir dizi gösterge ekonomik iyileşmenin başladığına işaret etti. İstikrara kavuşan hatta iyileşmeye başlayan borsalar, kimi ülkelerdeki ihracatta görülen ılımlı iyileşmeler sağduyulu mali teşvik önlemlerinin hala süren talep patlaması yapan etkile-

yıldı. Bunda birçok ülkenin krize gayri safi iç hasıllarına göre iki haneli cari işlemler açıklarıyla girmesi ve yüksek kamu borçları da rol oynamıştır. Söz konusu ülkelerde iç-dış dengelerin oluşturulması için talebin bastırılması ve para değerinin düşürülmesi gerekebilir.

-Yüksek gelirli ülkelerde gayri safi iç hasıllardaki hızlı düşüşe karşın

ri ve tüketici talebinde bir artış iyileşmenin başladığına işaret eden faktörler arasındadır”

DB raporunda zayıflığın sürdüğüne işaret eden birçok faktörün de bulunduğu, dünyada işsizliğin artmaya, birçok ülkede konut fiyatlarının düşmeye devam ettiği, bunun negatif zenginleşme efektleri yarattığı, banka bilançolarının kırılgan ol-

duğu, daha fazla konsolidasyon ve sermaye artırımını gerektirdiği belirtilmiştir. Raporda, “Sonuç olarak küresel ekonomide nihai iyileşmenin kapsamı ve zamanlaması büyük ölçüde belirsiz durumdadır. Gerçekten birçok ülkenin para birimi ve bankacılık sektörü üzerinde artan baskı vardır. Şimdiden birçok yüksek ve orta gelirli ülke, kötüleşen dış ve mali pozisyonlarının kontrol dışına çıkmasını önlemek amacıyla Uluslararası Para Fonu’yla özel borçlanma anlaşmaları imzalamıştır” denildi.

Dünya Bankası raporunda küresel ve Türkiye dahil ülkeler için öngörülen büyüme tahminlerinin dayandığı temel senaryonun, finansal kriz ardından gelen bir ekonomik çöküş yaşanmasından dolayı “daha durgun bir iyileşme” öngördüğü belirtilirken şöyle denildi:

“-Senaryoya göre küresel gayri safi iç hasıla 2009’da yüzde 2.9’luk rekor bir düşüşten sonra ılımlı bir şekilde 2010 yılında yüzde 2 düzeyinde, 2011 yılında ise yüzde 3.2 düzeyinde iyileşecek. Bankacılık sektöründe konsolidasyonlar, negatif zenginleşme efektinin devam etmesi, yüksek işsizlik oranları ve riskten kaçınmanın, tahmine konu olan dönem boyunca talep üzerinde ağırlıklarının hissettirmeleri beklenmektedir.

-Gelişmekte olan ülkeler arasında büyüme oranları, daha güçlü verimlilik ve nüfus artışları dolayısıyla daha yüksektir, ancak 2009’dan

2011’e kadar sırasıyla yüzde 1.2, 4.4 ve 5.7 oranlarında gerçekleşecektir.

-Yavaş iyileşme nedeniyle kötüleşebilecek cari işlemlerin baskısı, özellikle birçoğu Avrupa ve Orta Asya ülkesini, yerel paranın değerinin önemli oranda düşürülmesi ve iç talepte acı veren kesintiler şeklinde karakterize olan ve daha az düzenli iyileşme sürecine zorlayabilir.”

Raporda dünya ticaret hacminin bu yıl yüzde 9.7 oranında düşeceği, ticaret hacminin gelecek yıl yüzde 3.8, 2011’de ise yüzde 6.9 artacağı öngörüldü. Petrolün varil fiyatı bu yıl için ortalama 55.5 dolar, 2010 için 63 dolar, 2011 yılı için ise 65.9 dolar olarak tahmin edildi. Rapora göre bu yıl Çin yüzde 6.5, Hindistan yüzde 5.1, Endonezya yüzde 3.5 büyüyecek.

Dünya Bankası raporunda Türkiye’deki GSYİH’nın 2009 yılında reel olarak bir önceki yıla göre yüzde 5.5 azalacağı, 2010 yılında yüzde 1.5, 2011 yılında ise yüzde 3 artacağı tahmin edildi. Türkiye, Avrupa ve Orta Asya’da, kısa vadeli borçları rezervlerine oranla en düşük bulunan ülkeler sıralamasında en iyi durumdaki ülke konumunda. Raporda Türkiye’nin cari işlemler açıklarının ise bu yıl ve 2010’da GSYİH’sının yüzde 1.9’u, 2011’de ise yüzde 2’si düzeyinde olacağı tahmin edildi.

Krizin aşılması için ülkelerin teşvik paketleri hazırladıkları hatırlatıldı.

lan raporda, IMF’nin 2009-2010 yılları itibarıyla dünyadaki teşvikler hakkındaki bir çalışmasına değinildi. Çin’in GSYİH’sının yüzde 2.9’u oranında teşvikte bulunduğu, Rusya’nın yüzde 2, Meksika’nın ekonomilerine yüzde 1.5 teşvik yaptıkları belirtilen raporda G-20 ülkeleri arasında en düşük teşvik paketlerinin sırasıyla Hindistan (GSYİH’nın yüzde 0.5), Brezilya (yüzde 0.3) ve Türkiye’de (yüzde 0) saptandığı belirtildi. Raporda, “Bu farklılıkları açıklayan faktörler otomatik istikrar unsurlarının çapı ve her ülkede elde edilebilen mali ortamın boyutudur. Bunlar ülkeden ülkeye değişiklik gösterirler. Örneğin Çin’in görece düşük açığı, düşük kamu borcu ve krizden önceki düşük faiz oranları bu ülkeyi mali açık artışları bazında diğerlerine göre olumlu bir noktada tutmuştur. Ancak bazı ülkeler, onlar için büyük finansman açıklarını daha zor hale getiren büyük kamu borcuyla (Hindistan) ya da yüksek faiz oranlarıyla (Brezilya ve Türkiye) yüklü durumdadır” ifadesi yer aldı. Türkiye’nin ihracatının da dış mamul mal talebindeki azalış nedeniyle yüzde 8 oranında düştüğü belirtilen raporda, “Eylül 2008 ve Mayıs 2009 tarihleri arasında dokuz ülke IMF ile toplam 55.8 milyar dolarlık yardım anlaşmasına vardı. Litvanya ve Türkiye benzer seçenekler üzerinde çalışıyor ve 2009’da IMF’yle bir istikrar paketi imzalayabilirler” denildi.

Mevduatta Ankara, kredi de İstanbul

Kişi başına en yüksek mevduata Ankara'da yaşayanlar sahip olurken, kişi başına en yüksek krediyi kullananlar ise İstanbul'da yaşayanlar oldu. Ankara'da kişi başına 16.58 TL mevduat düşerken, İstanbul'da yaşayanlar kişi başına 9.535 TL ile en yüksek krediyi kullanan kesim oldu.

Türkiye Bankalar Birliği tarafından açıklanan, "Türkiye bankacılık sistemi banka, şube, mevduat ve kredilerin illere göre dağılımı çalışması gelir dağılımı adaletsizliğinin bir diğer yüzünü gösterdi. Türkiye'de 2008 yıl sonu itibarıyla 45 mevduat, kalkınma ve yatırım bankası ve bu bankalara ait 8.737 şube bulunuyor.

İstanbul 2.574 şube ve yüzde 30 pay ile en çok şubeye sahip olan bölge. İstanbul'u 1.317 şube ve yüzde 15 pay ile Ege, 1.069 şube ve yüzde 12 pay ile Batı Anadolu bölgeleri izlemekte. En az şubeye

sahip olan bölge 141 şube ve yüzde 2 pay ile Kuzeydoğu Anadolu.

Türkiye'de 2008 sonunda en fazla banka şubesinin bulunduğu ilçe, 450 şube ile Ankara Çankaya oldu. Daha sonra 344 şube ile İstanbul Kadıköy ve 245 şube ile İstanbul Şişli ilçeleri gelmekte

İstanbul'da her 4.933 kişiye bir şube düşmekte. Bu sayı Muğla için 4.946, Ankara için ise 5.128 kişi oldu. Şube başına en fazla nüfusun düştüğü il 44.923 kişi ile Muş. Bu sayı Şanlıurfa'da 34.983, Van'da ise 31.387 oldu.

Türkiye nüfusunun yüzde 29'una

sahip olan üç büyük ilde, toplam mevduatın yüzde 70'i ve toplam kredilerin yüzde 60'ı bulunmakta. İstanbul, Ankara ve İzmir illerinin mevduattan aldıkları pay; İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa illerinin ise kredilerden aldıkları pay, nüfus paylarına oranla yüksek. Diğer illerde nüfusa oranla kredi ve mevduat payları düşük.

Kişi başına en yüksek mevduat ortalama 16.258 TL ile Ankara'da. Bu ili 15.027 TL ile İstanbul ve 6.872 TL ile İzmir izlemekte. Kişi başına mevduatın en düşük olduğu il, ortalama 404 TL ile Ağrı. Muş ve Siirt'te kişi başına mevduat ise

sırasıyla 455 TL ve 464 TL. Kişi başına en yüksek kredi ortalama 9.535 TL ile İstanbul'da. Bu ili 7.215 TL ile Ankara ve 5.264 TL ile Antalya izlemekte. Kişi başına kredinin en düşük olduğu il, ortalama 280 TL ile Hakkari. Muş'ta kişi başına kredi 303 TL, Şırnak'ta ise 390 TL oldu.

Türkiye genelinde 2008 yıl sonu itibariyle ortalama olarak kişi başına 5.852 TL mevduat ile 4.023 TL kredi düşmekte. Ortalama olarak, her 8.186 kişiye bir banka şubesi düşmekte.

Şube başına en yüksek mevduat 83,4 milyon TL ile Ankara'da. Bu ilimizi 74,1 milyon TL ile İstanbul ve 48,9 milyon TL ile Aksaray izlemekte. Şube başına mevduatın en düşük olduğu il 10,2 milyon TL ile Ağrı. Kilis ve Bayburt illerinde bu rakamlar sırasıyla 11,3 milyon TL ve 11,5 milyon TL düzeyinde.

Şube başına ortalama mevduatın en yüksek olduğu bölge 74,1 milyon TL ile İstanbul. Bu bölgeyi 73,5 milyon TL ile Batı Anadolu ve 34,3 milyon TL ile Ege bölgeleri izlemekte.

Şube başına ortalama mevduatın dağılımına göre, en yüksek TL tasarruf mevduatı sırasıyla İstanbul, Ege ve Batı Anadolu bölgelerinde. DTH için bu sıralama İstanbul, Batı Anadolu ve Ege bölgeleri şeklin-

de değişiyor. Ticari mevduatta ilk üç sırayı ise İstanbul, Batı Anadolu ve Doğu Marmara bölgeleri paylaşmakta.

Yurtiçi şubelere ait mevduat, 2008 yıl sonu itibariyle 418,5 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Aynı dönem itibariyle toplam mevduat ise 453,5 milyar TL oldu. Toplam mevduatın gayri safi yurtiçi hasılaya oranı yüzde 48 düzeyinde.

Tasarruf mevduatı 183,3 milyar TL oldu. Ticari mevduat 52,2 milyar TL, döviz tevdiat hesaplarının (DTH) TL karşılıkları ise 136,2 milyar TL düzeyindedir. Toplam mevduatın yüzde 67'si TL mevduattan oluştu.

Toplam mevduatın yüzde 33'ünü DTH, yüzde 44'ünü tasarruf, yüzde 13'ünü ticari kuruluşlar, yüzde 5'ini diğer kuruluşlar, yüzde 4'ünü resmi mevduat, yüzde 1'ini ise bankalararası mevduat ve diğer mevduat oluşturmaktadır.

Bölgeler itibariyle toplam mevduat içinde TL tasarruf mevduatının en yüksek olduğu bölge yüzde 69 ile Batı Marmara'dır. Bu bölgeyi yüzde 64 ile Ege ve yüzde 63 ile Akdeniz bölgeleri izlemekte. Öte yandan, toplam içinde döviz mevduatının en yüksek olduğu bölgeler ise yüzde 44 ile Orta Anadolu, yüzde 39 ile İstanbul ve yüzde 29 ile Batı Anadolu oldu.

Krediler, 2008 sonu itibariyle 287,7 milyar TL'ye ulaştı. Aynı dönem itibariyle toplam kredi stoku ise 366,9 milyar TL oldu. Toplam kredi stokunun gayri safi yurtiçi hasılaya oranı yüzde 39 oldu.

İstanbul ve Batı Anadolu bölgelerinin 2008 yılında toplam kredilerden aldıkları pay gerilerken; Orta Anadolu, Ortadoğu Anadolu, Batı Karadeniz, Doğu Karadeniz ve Kuzeydoğu Anadolu bölgelerinin payı değişmemiş, diğer bölgelerin payları artmıştır. İstanbul'un kredilerdeki payı yüzde 42 düzeyinde. Batı Anadolu ve Ege bölgelerinin payları sırasıyla yüzde 13 ve yüzde 12'dir. Kuzeydoğu Anadolu bölgesi yüzde 0,8 ile kredi stoku içinde en düşük paya sahip olan bölge. Ortadoğu Anadolu bölgesinin payı yüzde 1,1 düzeyinde.

Yurtiçi şubelere ait rakamlar dikkate alındığında, 2008 sonu itibariyle mevduatın krediye dönüşüm oranı yüzde 69 düzeyinde. Güneydoğu Anadolu ve Kuzeydoğu Anadolu bölgeleri yüzde 139 ve yüzde 98 ile kredi/mevduat oranının en yüksek olduğu bölgeler. Bu oranın en düşük olduğu bölgeler ise, yüzde 47 ve yüzde 63 ile Batı Anadolu ve İstanbul bölgeleri. Kredi/mevduat oranı 2002 yılında yüzde 32 ve 2006 yılında yüzde 65 olmuştur.

Ekonomide tarihi küçülme

Yılın ilk çeyreğinde ekonomi yüzde 13.8 küçüldü. Bu oran, 1945 yılındaki yüzde 15.3 küçülmeden sonra Türkiye tarihinin en yüksek küçülmesini gösterdi. Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) yılın ilk çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre sabit fiyatlarla yüzde 13.8 azalarak 24 milyar 518 milyon TL'den 21 milyar 145 milyon TL'ye inerken, dolar bazında cari fiyatlarla GSYH yüzde 29 azalarak 180 milyar 19 milyon dolardan 127 milyar 812 milyon dolara düştü.

Türkiye Cumhuriyeti, tarihinin ikinci en yüksek küçülmesini gördü. Yılın ilk çeyreğinde ekonomi yüzde 13.8 küçüldü. Bu oran, 1945 yılındaki yüzde 15.3 küçülmeden sonra Türkiye tarihinin en yüksek küçülmesini gösterdi. Böylece Birinci Dünya Savaşı, Kurtuluş Savaşı ve 1929 dünya ekonomik krizini atlatan genç Türkiye Cumhuriyeti'nin bile görmediği küçülme mevcut krizde ortaya çıktı.

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) yılın ilk çeyreğinde geçen yılın aynı

dönemine göre sabit fiyatlarla yüzde 13.8 azalarak 24 milyar 518 milyon TL'den 21 milyar 145 milyon TL'ye inerken, cari fiyatlarla GSYH yüzde 2.2 azalarak 215 milyar 846 milyon TL'den 210 milyar 997 milyon TL'ye geriledi. Dolar bazında cari fiyatlarla GSYH yüzde 29 azalarak 180 milyar 19 milyon dolardan 127 milyar 812 milyon dolara düştü.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), GSYH I. Dönem (Ocak, Şubat, Mart) 2009 sonuçlarını açıkladı. Ekonomi yılın ilk çeyreğinde geçen

yılın aynı dönemine göre yüzde 13.8 küçüldü.

Türkiye ekonomisi 2009 yılının son çeyreğinde de yüzde 6.2 küçülmüştü. Böylece iki dönem üstüste küçülme yaşayan Türkiye ekonomisi, Avrupa'da kabul edildiği biçimiyle teknik olarak resesyona girmiş oldu.

Ekonomi 2001 krizinin ardından yıllık bazda yüzde 5.7 küçüldükten sonra 2008 son çeyreğe kadar kesintisiz olarak büyümeye devam etmişti. 2008 ilk çeyrekte yüzde 7.3, ikinci çeyrekte yüzde 2.8,

üçüncü çeyrekte yüzde 1.2 büyüyen ekonomi, bu büyümede gerileme trendinin ardından son çeyreği yüzde 6.2 küçülme ile kapatmış, 2008'da yıllık büyüme de yüzde 1.1'de kalmıştı.

Toptan ve perakende ticaret yüzde 25.4, imalat sanayii yüzde 18.5 küçüldü. İnşaat yüzde 18.9, tarım yüzde 3 küçülme yaşadı. Sektörler GSYH'si toplamda yüzde 11.5 küçüldü. Üretim yapanlar çöküş yaşarken, mali aracı kuruluşların faaliyetlerinde yüzde 10.8, dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetlerinde yüzde 10.7 büyüme gerçekleşti. Madencilikte yüzde 13, ulaştırma ve haberleşmede yüzde 17.6, elektrik, gaz, su üretim ve dağıtımında yüzde 6.1 küçülme görüldü. Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri yüzde 2.8, ev içi personel çalıştıran hanehalkları yüzde 1.4, eğitim yüzde 0.2 küçülme yaşadı.

Sektörler GSYH'si toplamda yüzde 11.5 küçülürken, vergi-sübvan-siyon kaynaklı GSYH yüzde 21.2 azaldı.

İktisadi faaliyet kollarına göre sabit fiyatlarla GSYH gelişme hızlarına bakıldığında üretim yapanlar çöküş yaşarken, mali aracı kuruluşların faaliyetlerinde yüzde 10.8, dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetlerinde yüzde 10.7 büyüme gerçekleşti.

Konut sahipliği yüzde 4.5 oteller ve lokantalar yüzde 2.8, balıkçılık yüzde 2, kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik yüzde 0.9 büyüme yaşadı.

Gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri ile sağlık işleri ve sosyal hizmetlerde ise GSYH sabit fiyatlarla aynı kalarak değişim göstermedi.

Sabit fiyatlarla yaşanan bu GSYH gelişmelerinin sonucunda, GSYH içinde sektör payları imalat sanayinde yüzde 25.9'dan yüzde 24.4'e, toptan ve perakende ticarete yüzde 14'ten yüzde 12.1'e, ulaştırma ve haberleşmede yüzde 15.3'ten yüzde 14.6'ya, inşaatta yüzde 6.1'den yüzde 5.7'ye geriledi. Tarımda yüzde 4.1'den yüzde 4.6'ya, mali aracı kuruluşların faaliyetlerinde yüzde 10.2'den yüzde 13.2'ye, dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetlerinde yüzde 6.4'ten yüzde 8.2'ye çıkış görüldü.

Cari fiyatlarla GSYH, imalat sanayinde yüzde 11.3 azalarak 32 milyar 962 milyon TL, toptan ve perakende ticarete yüzde 19 azalarak 21 milyar 949 milyon TL, ulaştırma ve haberleşmede yüzde 8 küçülerek 26 milyar 683 milyon TL, inşaatta yüzde 11 azalarak 9 milyar 511 milyon TL, tarımda yüzde 3.9 azalarak 7 milyar 688 milyon TL'ye geriledi.

Cari fiyatlarla en yüksek büyüme-

yi yüzde 47.2 ile 5 milyar 315 milyon TL'ye çıkan dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetleri gösterdi. Elektrik, gaz, su üretim ve dağıtımı yüzde 43.2 artışla 6 milyar 7 milyon TL, mali aracı kuruluşların faaliyetleri yüzde 35.1 artışla 10 milyar 178 milyon TL GSYH yarattı. Sektörler toplamı değişim göstermeyerek 192 milyar 222 milyon TL GSYH yarattı.

Cari fiyatlarla harcamalar yöntemiyle GSYH'ye bakıldığında gayri safi sabit sermaye oluşumunun yüzde 29.7 azalarak 40 milyar 122 milyon TL'ye geriledi görüldü. Yerleşik ve yerleşik olmayan hanehalklarının tüketimi yüzde 9.2 azalarak 160 milyar 759 milyon TL'ye indi.

Yerleşik hanehalklarının tüketimi yüzde 9.2 azalarak 156 milyar 272 milyon TL'ye düştü. Yerleşik hanehalklarının yurtdışı tüketimi ise yüzde 26.5 artarak 1 milyar 481 milyon TL'ye çıktı.

Devletin nihai tüketim harcamaları yüzde 5.7 artarak 29 milyar 495 milyon TL'ye, maaş-ücretler yüzde 0.9 artarak 19 milyar 108 milyon TL'ye çıktı. Devlette mal ve hizmet alımları yüzde 12.3 artarak 10 milyar 387 milyon TL'ye çıktı. Harcamalar yöntemi ve cari fiyatlarla kamu sektörü GSYH'si yüzde 24.6 büyüme ile 7 milyar 662 milyon TL'ye, kamu sektörünün ma-

kine-teçhizat alımları yüzde 26.4 artarak 661 milyon TL'ye çıktı.

Kamunun inşaat işlerinde harcamalar yöntemi ve cari fiyatlarla GSYH yüzde 24.4 artarak 7 milyar 2 milyon TL olurken, özel sektör yüzde 35.8 küçülme ile 32 milyar 460 milyon TL'ye geriledi. Özel sektörün makine-teçhizat alımları yüzde 39.4 azalarak 20 milyar 232 milyon TL'ye düştü.

Özel sektörde inşaat yüzde 28.8 küçülme ile 12 milyar 228 milyon TL'ye indi. Mal ve hizmet ihracatı yüzde 11.3 azalarak 51 milyar 495 milyon TL, mal ve hizmet ithalatı yüzde 31.9 azalarak 50 milyar 986 milyon TL'ye indi.

Hanehalklarının cari fiyatlarla yur-

tiçi tüketimine bakıldığında, 162 milyar 614 milyon TL'den 160 milyar 759 milyon TL'ye gerileyen tüketimin en büyük kalemini gıda, tütün ve içti oluşturdu. Geçen yılın ilk çeyreğine kıyasla gıda, içki ve tütün harcamaları 42 milyar 72 milyon TL'den 42 milyar 930 milyon TL'ye çıktı. Konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar için yapılan harcamalar 33 milyar 903 milyon TL'den 39 milyar 329 milyon TL'ye yükseldi. Ulaştırma ve haberleşme harcamaları 27 milyar 334 milyon TL'den 22 milyar 905 milyon TL'ye geriledi.

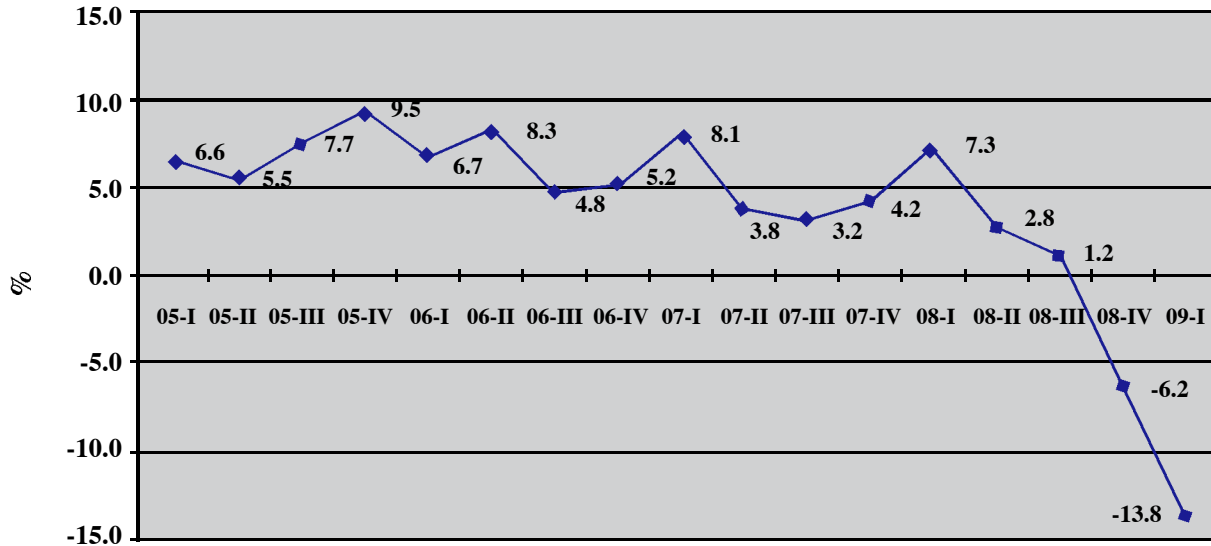
Mobilya, ev aletleri ve ev bakım hizmetleri tüketimi 13 milyar 589 milyon TL'den 11 milyar 624 mil-

yon TL'ye indi. Çeşitli mal ve hizmetler için yapılan tüketim 11 milyar 516 milyon TL'den 10 milyar 525 milyon TL'ye indi.

Giyim ve ayakkabı harcamaları 9 milyar 699 milyon TL'den 8 milyar 637 milyon TL'ye geriledi.

Lokanta ve otellerde yapılan harcamalar 7 milyar 732 milyon TL'den 8 milyar 516 milyon TL'ye yükseldi. Hanehalklarının sağlık harcamaları 7 milyar 72 milyon TL'den 7 milyar 192 milyon TL'ye çıktı. Eğlence ve kültür harcamaları 6 milyar 651 milyon TL'den 6 milyar 6 milyon TL'ye geriledi. Eğitim harcamaları 3 milyar 46 milyon TL'den 3 milyar 96 milyon TL'ye yükseldi.

Dönemler İtibariyle GSYH Değişim Oranları
(Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre % Olarak)

◆ GSYH

Kriz sigortacılık sektörünü de etkiledi

Sigortacılık ve bireysel emeklilik sektörlerinin prim üretimi 2008’de yüzde 8’lik nominal büyüme ile 10,9 milyar TL’den 11,8 milyar TL’ye yükselirken, krizin ve rekabetin etkisiyle reel olarak yüzde 2 azaldı.

Hazine Müsteşarlığı, Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Sektörleri 2008 Yılı Faaliyet Raporu yayımlandı. Buna göre, 2008 yılında prim üretimi yüzde 8’lik nominal büyüme ile 10,9 milyar TL’den 11,8 milyar TL’ye yükseldi. Ancak, aşırı rekabete ilave olarak ekonomik krizin de etkisiyle prim üretimindeki artış enflasyon oranının altında kalmış ve sektör prim üretiminin 2008 yılında reel olarak yüzde 2 düştüğü görüldü. Prim üretimindeki reel küçülmeye karşın, düzenlenen poliçe sayısı 2008 yılında 37,5 milyon, akdedilen sözleşme sayısı ise 52,4 milyon adede ulaştı. Hem poliçe sayısı hem de sözleşme adedinin 2008 yılında yüzde 15

artış gösterdi. Bu durum, sigortacılık sektörünün esasen gelişmeye devam ettiğini ancak şirketler arasında yaşanan rekabet sonucu tarifelerin düşmesi nedeniyle prim üretimindeki artışın enflasyon oranının altında kaldığını gösterdi.

Bireysel emeklilik sistemindeki katılımcı sayısı 2008 yıl sonu itibarıyla 1 milyon 756 bin 597 kişiye, sözleşme sayısı ise 1 milyon 932 bin 676 adede yükseldi. 2008 yılında katılımcı sayısındaki artış yüzde 20,5 olarak gerçekleşti.

2008 yılında zorunlu deprem sigortası da gelişmeye devam etti. 2007 yılında 2,6 milyon adet olan zorunlu deprem sigortası poliçe sayısı 2008 yılı sonunda 2,8 milyon ade-

de yükseldi. Benzer şekilde devlet destekli tarım sigortalarındaki artış da dikkat çekti. Devlet destekli tarım sigortasında 2008 yılında tanzım edilen poliçe sayısı yüzde 19, prim üretimi ise yüzde 54 oranında artış gösterdi. Sigorta şirketleri tarafından 2008 yılında toplam 13 trilyon 780 milyar TL teminat verildi. Raporda, bu tutarın GSYİH’nin 15 katına yakın olduğu vurgulandı. Yıl içinde meydana gelen hasarlar nedeniyle şirketler tarafından ödenen tazminat tutarı ise 7 milyar TL’yi aştı.

Diğer yandan, sigortacılık sektöründe 2008 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 50 bin kişi istihdam edilirken, bu personelin 16 bini şirketlerde çalıştığı görüldü. Türkiye’de finan-

sal sektörleri içinde bir değerlendirme yapıldığında, sigortacılık sektörünün 2008 yılında yüzde 3'lük payla bankacılık sektöründen sonra ikinci sırada yer aldığı görüldü. Sektörün varlık toplamı geçen yıl yüzde 19 artarak 27,9 milyar TL'ye ulaştı.

Şirketlerin varlıkları arasında hayat sigortalıları ile bireysel emeklilik sistemi katılımcılarına ait fon tutarı geçen yıl sonunda 10,9 milyar TL oldu. Mevcut fonların yaklaşık yüzde 80'inin kamu iç borçlanma senetlerinde değerlendirildiği göz önüne alındığında, sektörün Türkiye'de kamunun borçlanma ihtiyacının karşılanmasında da önemli bir görev üstlendiği ortaya çıktı. Sektör tarafından vergi ödemeleri yoluyla 2008 yılında Türkiye vergi

gelirlerine yapılan katkı tutarı ise 1 milyar 25 milyon TL olduğu belirlendi.

Sigortacılık sektöründe toplam prim üretiminin hayat ve hayat dışı sigorta dalları itibariyle dağılımı incelendiğinde, primlerin 1,6 milyar TL'lik kısmının hayat branşına, 10,2 milyar TL'lik kısmının ise hayat dışı sigorta branşlarına ait olduğu görüldü. 2008 yılında hayat sigortacılığı alanında yüzde 6.8 oranında reel büyüme kaydedilirken, hayat dışı sigortacılık alanında yüzde 3.1 oranında reel daralma gerçekleşti. Kasko ve trafik sigorta branşlarının toplam prim portföyü içindeki ağırlığı geçen yıl da devam etmiştir. Ancak, kasko branşı prim üretiminde yaşanan yüzde 6 ora-

nındaki düşüşün etkisiyle 2007 yılında yüzde 47 olan bu iki branşın toplam prim üretimi içindeki payı 2008 yılında yüzde 45'e geriledi.

Sektörün 2007 yılında 315 milyon TL olan konsolide teknik kar tutarı, 2008 yılında 533 milyon TL'ye yükseldi. Yıl içinde hayat dışı sigorta şirketlerinin teknik karı 2007 yılına göre yüzde 81 oranında artarken, hayat-emeklilik şirketlerinde teknik kar yüzde 9 azaldı. Sektörün konsolide bilanço karı da teknik karlardaki artışa paralel olarak 972 milyon TL'ye yükseldi. Buna karşılık, faal olan sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin 20'si, ruhsatı olmakla birlikte faaliyet göstermeyenlerin ise 4'ü yıl sonu bilançolarını zararlar kapattığı belirlendi.

Gerçeğe uygun değer kuralı ABD'de rafa kaldırıldı

Amerikan Kongresi bankaların “gerçeğe uygun değer” kuralını rafa kaldırmalarına yardımcı oldu. Gerçeğe uygun değer kurulanda yapılan değişiklik Finansal Muhasebe Standartları Kurulu başta olmak üzere, büyük eleştirilere hedef oldu.

Biraz hafiflemiş olmakla beraber halen etkisini sürdüren küresel finansal krizin patlak vermesi ile birlikte mortgage'e dayalı menkul kıymet piyasasının darbe yemesi ve bu kağıtların değerlerinin buharlaşması üzerine, bir grup finans kurumu vakit geçirmeden, kendilerini bu kağıtlarla ilgili olarak milyarlarca dolar zarar yazma mecburiyetinde bırakan bir muhasebe kuralını hedef tahtasına yerleştirdiler. Zira bu muhasebe kuralı şirketlerin, sahip oldukları, mortgage'e dayalı olanlar dahil, menkul kıymetler ile borsalarda işlem görmeyen diğer varlıklarına değer biçmelerinde piyasa fiyatlarını kullanmalarını zorunlu kılıyordu. Daha açık deyişle şirketler sahip oldukları kıymetleri, bu kıymetlerin piyasa fiyatı üzerinden

değerlendirme – mark to market - durumunda idiler. Geçen sonbaharda menkul ve gayrimenkul piyasalarında yaşanan çöküşün ardından, finansal kurumlar, “Gerçeğe Uygun Değer” muhasebesi olarak da bilinen bu muhasebe kuralının kendilerini, sahip oldukları varlıkların değerlerini çok düşük düzeyde gösterme mecburiyetinde bırakmasından yakınmaya başladılar Zira bu şekilde sermayeleri eriyor ve devasa zararlar yazıyorlardı.

Finansal kriz sürecinde çöken menkul ve gayrimenkul varlık piyasaları ortamında ‘mark to market’ muhasebe kuralının uygulanması sonucu önde gelen finans kurumlarının yazdığı zarar tutarları şu şekildedir:

Merrill Lynch 41.8 milyar \$

Lehman Brothers 13.5 milyar \$

Citigroup 37.0 milyar \$

Wachovia 12.3 milyar \$

AIG 26.0 milyar \$

Varlıkların bilançolarda, piyasanın o varlıklar için ödemeye istekli olduğu fiyat üzerinden değerlendirilmesi şeklindeki muhasebe kuralının – mark to market -, içinde bulunulan kriz koşulları altında, şirketlerin ve finansal kurumların sermayelerini eritmesi ve zarar yazmalarına yol açması üzerine, bu şirket ve kurumlar Nisan ayı içinde bütçesi milyon dolarları bulan büyük bir lobi faaliyetine girerek, Amerikan Kongresinin önde gelen üyelerini, standartları belirleyen muhasebe kurumu üzerinde baskı oluşturarak, söz konusu muhasebe kuralının değiştirilmesini sağlama

konusunda ikna ettiler. Bu muhasebe kuralının değiştirilmesini savunanlara göre, halen uygulamada olan muhasebe kuralları piyasanın geçen yıl içine düştüğü karmaşayı hiçbir zaman hesaba katmamıştı. Buna karşılık bazı yatırımcı kuruluş temsilcileri “mark to market” kuralında değişiklik yapılması yönündeki çabalara karşı çıkararak getirilmesi düşünülen standart değişikliğinin yeterli güvenilirlik ve tutarlılığa sahip olamayacağını öne sürdüler.

Kamuya açık tutanaklar üzerinde Wall Street Journal tarafından gerçekleştirilen bir analizin sonuçlarına göre bu yılın başlarında finansal hizmet kuruluşları etkili bir lobi çalışmasına giriştiler. 31 finans kurumu ile ticari grup bir birliklilik oluşturarak Washington’da, sözü edilen muhasebe kuralının değiştirilmesi ve diğer bazı konularla ilgili lobicilik faaliyetinin yürütülmesi için 27.8 milyon dolar harcadılar. Yine bu çerçevede, tutanaklardan elde edilen bilgilere göre, üyelerinin çoğu bu muhasebe kuralının revizyonu alanında çaba gösteren bir önemli yasama organı Komitesinin üyelerinin seçim kampanyalarına toplam 286 000 dolar bağışta bulundular. Federal Seçim Komisyonu kayıtlarına göre, ‘mark to market’ muhasebe kuralının değiştirilmesi yolunda etkin çaba harcayan Temsilciler Meclisi Finansal Hizmetler Altkomite Başkanı Cumhuriyetçi Paul Kanjorsky yılın birinci çeyreğinde seçim kampanyası için yukarıda sözü edilen kampanya yardımından 18 500 dolar destek bağışı aldı. Yine geçen iki yıllık sü-

rede Kanjorsky bankacılık ve sigorta şirketlerinden toplam 704 000 dolar kampanya katkısı aldı.

Muhasebe standardı konusunda inceleme başlatan Finansal Hizmetler Altkomitesinin 12 Mart 2009 tarihinde yapılan toplantısına çağırılan “Finansal Muhasebe Standartları Kurulu” yetkilileri Komite üyelerinin büyük baskısı ile yüzyüze geldiler. Komite başkanı Kanjorsky toplantının açılış konuşmasında “Eğer kural koyucular ve standart belirleyiciler standartların geliştirilmesi için şimdi harekete geçmezler ise, o zaman Kongre’nin kendi başına hareket etmesinden başka bir seçeneği kalmayacak” şeklinde konuştu ve Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (FASB) Başkanı Robert Herz’e “Sizin harekete geçmenizi istiyoruz. Verdiğimiz mesajı anlıyorsunuz değil mi?” dedi.

FASB standartlar üzerinde süratli bir şekilde değişikliğe gitti. Kurulun 2 Nisan tarihinde açıkladığı standart değişikliği taslağına göre, aksi yönde yeterli ölçüde bol kanıt yoksa şirketler piyasaların işlevselliğini yitirip arızalandığını farz edebilecekler (varsayabilecekler) ve bu durumda varlıklarının değerlendirilmesinde, onların piyasa fiyatları yerine kendi modellerini kullanabileceklerdi. Yapılması öngörülen değişikliklere bir çok yatırımcı grubu itiraz etti. Bunun üzerine Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (FASB) ‘farz etme’ kelimesini taslaktan çıkardı. Finansal firmalar, piyasaların işlevselliğini yitirip, arızalandığını gösteren bir dizi koşulun var olma durumu hari-

cinde, sahip oldukları varlıkların değerlendirilmesinde kendi dahili fiyatlandırma modellerini kullanamayacaklardı. Yapılan değişiklikler yatırımcıların beklentilerinin olumlu yönde değişmesine yardımcı oldu. Finansal firmalar yapılan muhasebe standardı değişikliklerini ilk çeyrek mali tablolarına yansıtma seçeneğine sahip olurken, ikinci çeyrek mali tablolarını yapılan değişiklikler doğrultusunda düzenlemeleri gerekli kılındı. Wells Fargo & Co. yapılan kural değişikliği sayesinde birinci çeyrekte sermayesinde 4.4 milyar dolar yükselme meydana geldiğini, Citigroup Inc. ise standart değişikliğinin birinci çeyrek gelirlerine 413 milyon dolar katkıda bulunduğunu açıkladı. FASB tarafından yapılan standart değişikliğinin Amerika’da bankaların 2009 yılı ikinci çeyrek karlarını yüzde 7 oranında arttıracacağı tahmin ediliyor.

Piyasa fiyatları yerine şirketlerce varlıkların değerlendirilmesinde kullanılan firmaya özgü modeller genelde yatırımcılara ayrıntılı bir biçimde açıklanmadı.

Birçokları yapılan bu kural değişikliğini muhasebe standartlarının sulandırılması olarak değerlendiriyor. Yapılan standart değişikliği Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (FASB) bünyesinde de yoğun eleştirilere hedef oldu ve Kurulun saygınlığına zarar verilmiş olduğu ileri sürüldü ve bazı istifalara yol açtı.

1 The Wall Street Journal, 4 Haziran 2009, S.14.

Dünya Ekonomisi

ABD Finansal denetim sistemini yeniliyor

ABD Başkanı Obama'nın açıkladığı finansal denetleme reform planı, türev enstrümanlarının denetimini ve Fed'in yetkilerinin genişletiyor. Euro bölgesi ise sıfır enflasyon olgusunu gündemine aldı.

ABD Başkanı Barack Obama, finansal denetim reform planını açıkladı. Obama, finansal denetim sistemini yenilemek için oluşturulan planın, Büyük Buhran'dan bu yana yapılan en büyük reform paketi olduğunu açıkladı.

Plan, büyük firmaların sermaye standartlarını yükseltmeleri, tezgah üstü türev ve sekürizasyon enstrümanlarının denetimi, ABD Merkez Bankası Fed'in yetkilerinin genişletilmesi gibi maddeleri içeriyor. Temmuz ortasına kadar Kongre'nin çeşitli komitelerinde plan ele alınacak. Ancak Fed'in yetkile-

rinin artırılması maddesi daha şimdiden tartışma konusu oldu.

Plan; bankaları düzenleme görevini şu anda yürüten Office of Thrift Supervision ve Office of the Comptroller of the Currency'nin görevlerini devralacak bir Ulusal Banka Denetleme Kurumu yaratılarak, bankacılığın denetlenmesi hızlandırılacak. Buna göre ABD'de mevduat ve kredi hizmetlerini alt yapısını oluşturan düzenlemeler değişecek. Finansal sistemin istikrarı açısından önemli, büyük ve bağlantılı şirketlerin denetimi görevini ABD Merkez Bankası Federal Reserve alacak.

Hazine Bakanlığı tarafından başkanlık edilecek kurul, denetleme ve düzenleme sistemindeki boşlukları dolduracak. Kurul, şu anda ABD Başkanı'na bağlı Finans Piyasaları Çalışma Grubu'nun yerini alacak ve denetimi Fed tarafından yapılacak sistemik açıdan önemli kurumların belirlenmesi görevini yürütecek. Kurul, Hazine bakanı, Fed başkanı ve yeni kurulacak Ulusal Banka Denetleme Kurumu başkanı, yine yeni kurulacak Tüketiciyi Finansal Koruma Kurumu, Sermaye Piyasaları Düzenleme Kurulu (SEC) başkanı, Federal Mevduat Sigorta Şirketi (FDIC) başkanı ve Federal Konut Finans-

manı Kurumu başkanından oluşacak.

Finans şirketleri, zor piyasa koşullarında alabilecekleri zararları karşılamak için sermaye seviyelerini artırmak zorunda olacak. Şirketler ayrıca likidite seviyelerini yükseltmek veya ellerinde bulunan menkul kıymetleri hızlı değiştirmek zorunda olacaklar. Tasarıya göre "en büyük ve en derin bağlantılı şirketlerin (sermaye ve likidite) zorunlulukları daha yüksek olacak".

Denetleme kurumlarının borç ihraçlarını değerlendirme konusunda kredi derecelendirme kuruluşlarına bağımlılığı, kredi notlarının kullanımını özendiren bazı yasal zorunluluklar hafifletilerek azaltılacak.

Varlığa dayalı menkul kıymet ihraç eden kurum ve kuruluşlara daha ayrıntılı belgeleme yükümlülükleri getirilecek. Kurumlar, menkul kıymetleri oluşturan krediler bazında aracılar, ihraççılara ve sponsorlara verilen komisyonlar da dahil olmak üzere ayrıntılı bilgi sunmak zorunda olacak. Bilgiler, menkul kıymetin ömrü süresince yatırımcılara ve kredi derecelendirme kuruluşlarına açık olacak.

Menkul kıymetleştirmeyi yapanlar, sponsorlar ve aracılar, menkul kıymetin performans riskinin en az yüzde 5'ini üzerlerine almakla yükümlü olacaklar.

Menkul kıymetleri oluşturan krediyi ihraç eden kişi ve kurumlar bu riski başkalarına transfer edemeyecekler.

Menkul kıymetlerin değerlerini daha saydam belirlemek amacıyla menkul kıymet işlemleri hakkındaki belgelenmelere yeni standartlar getirilecek.

Tüketiciyi Finansal Koruma Kurumu (Consumer Financial Protection Agency) adıyla yeni bir bağımsız kurum kurulacak. Bu kurum, adil borç verme alanında faaliyet gösteren finans şirketlerinin uyacakları kuralları uygulamak ve yeni kurallar belirlemekle görevlendirilecek.

Kredi veren kuruluşların, kredi riskinin yüzde 5'ini taşımasına karar verme yetkisi de bu kurumda olacak. Kurum, mortgage kredileri gibi alışlagelen ve yaygın kullanılan ürünlerin kullanım standart ve kurallarını belirleyecek. Bankaların, banka dışı kurumların ve bağımsız aracı kurumların bu kurallara uyduğunu takip edecek.

Tezgahestü işlem gören türev araçlarına denetim getirilecek. Ödeme ve işlem sonlandırma sistemlerini tanımlayan kurallar sıkılaştırılacak. Federal devlete bağlı yasal bir mekanizma vasıtasıyla "Başarısızlıkla rı finansal sistemin istikrarını tehdit edecek finansal holding şirketleri-

nin kamu kontrolüne alınması" sağlanacak.

Obama yönetiminin planına göre ABD Sermaye Piyasaları Kurulu'nun (SEC) büyük yatırım bankalarını denetleme programı sonlandırılacak. Konsolide denetleme isteyen yatırım bankalarının denetim ve düzenlemesi Fed tarafından yapılacaktır.

ABD'de finansal sistemin denetimi tartışılırken, Avrupa sıfır enflasyon olgusunu gündemine aldı. Euro Bölgesi'nde yıllık enflasyon tarihte ilk kez Mayıs ayında sıfır oldu. AB istatistik kurumu Eurostat'ın verilerine göre, Euro kullanan 16 ülkede geçen yılın aynı döneminde yüzde 3,7 seviyesindeyken küresel krizle birlikte düşüşe geçerek 2008'i yüzde 1,6'dan kapatan enflasyon, Nisan ayında binde 6'ya kadar gerilemişti.

Mayıs ayında enflasyon oranı, 27 üyeli AB'de ise binde 7'ye indi. AB'de ortalama enflasyon geçen yılın aynı döneminde yüzde 4 ve bir önceki ay yüzde 1,3 düzeyindeydi. AB'de geçen ay İrlanda'da -1,7, Portekiz'de -1,2, İspanya ve Lüksemburg'da -0,9, Fransa'da -0,3 ve Belçika'da -0,2 olmak üzere 6 ülkede eksi enflasyon kaydedildi.

Almanya'da Euro Bölgesi ortalamasıyla uyumlu şekilde sifıra inen

enflasyon oranı, Avusturya'da binde 1, Estonya'da binde 3, Kıbrıs Rum kesimi ve Slovenya'da binde 5, Yunanistan'da binde 7, İtalya'da binde 8, Çek Cumhuriyeti'nde binde 9, Danimarka ve Slovakya'da yüzde 1,1, Finlandiya ve Hollanda'da yüzde 1,5, İsveç'te yüzde 1,7, İngiltere'de (nisan ayında) yüzde 2,3, Bulgaristan'da yüzde 3, Malta'da yüzde 3,4, Macaristan'da yüzde 3,8, Polonya'da yüzde 4,2, Letonya'da yüzde 4,4, Litvanya'da yüzde 4,9 ve Romanya'da yüzde 5,9 oldu.

Küresel kriz, ülkelerin enflasyonunda gerilemeye yol açarken, Türkiye de, enflasyonu gerileyen ülkeler arasında yer aldı. Türkiye'nin bu yıl dünya enflasyon sıralamasında 50. sırada yer alması bekleniyor.

Uluslararası Para Fonu (IMF) verilerinden yapılan hesaplamalara göre, 2009 sonunda, bir önceki yıla göre dünyada 165 ülkede enflasyonun düşmesi, 14 ülkede de enflasyonun artması bekleniyor. 2 ülkenin ise enflasyonunun geçen yıla aynı düzeyde kalması öngörülüyor. Türkiye'nin enflasyonunun yıl sonunda yüzde 6,5 olarak gerçekleşmesi bekleniyor. Bu yıl, Türkiye'nin komşularından 6'sının enflasyonu Türkiye'den yüksek, Yunanistan ve Bulgaristan'ın enflasyo-

nunun ise Türkiye'den düşük çıkacağı tahmin ediliyor.

IMF verilerine göre, Türkiye'nin komşularından Rusya'da enflasyonun 2009 sonunda yüzde 11, Irak'da yüzde 9, Ermenistan'da yüzde 8, Suriye'de yüzde 7,5, Azerbaycan ve Gürcistan'da ise yüzde 7 çıkması öngörülüyor.

Bu yıl Türkiye'den daha düşük enflasyonun gerçekleşeceği komşu ülkeler ise yüzde 2 ile Bulgaristan ve yüzde 1,9 ile Yunanistan olacak.

G-7 ülkelerinde de enflasyonun gerilemesi öngörülürken, söz konusu ülkelerin 4'ündeeksiye düşecek. Yıl sonunda İngiltere'de enflasyonun yüzde 0,80, İtalya'da yüzde 0,72, Fransa'da yüzde 0,46 olarak gerçekleşeceği öngörülüyor.

Enflasyonuneksiye düşeceği G-7 ülkeleri ise yüzde 0,15 ile ABD, yüzde 0,17 ile Kanada, yüzde 0,96 ile Almanya ve yüzde 1,34 ile Japonya olacak.

Türkiye ve G-7 ülkelerinin de içinde yer aldığı G-20 ülkelerine bakıldığında, 2009 sonunda Arjantin'de enflasyonun yüzde 7,2, Güney Afrika Cumhuriyeti'nde yüzde 5,9, Endonezya'da yüzde 5,5, Suudi Arabistan'da yüzde 4,8, Hindistan'da yüzde 4,3, Meksika'da yüzde 3,5, Avustralya'da yüzde 1,9, Kore'de yüzde 1,5, Çin'de ise yüz-

de 0,8 oranında gerçekleşmesi öngörülüyor.

Avrupa Merkez Bankası, Euro Bölgesi bankalarının 18 ay içinde 283 milyar dolarlık aktif silme işlemine gidebileceğini açıkladı. Avrupa Merkez Bankası (ECB), Euro Bölgesi bankalarının gelecek 18 ay içinde kötü kredi ve menkul kıymetlerden kaynaklanan 283 milyar dolarlık aktif silme işlemine gidebileceğini açıkladı.

ECB'nin ifade ettiği bu miktar, finansal krizin başladığı 2007 yılı ortasından beri 366 milyar dolar aktif sildiği tahmin edilen Euro Bölgesi bankaları için zorlukların devam ettiğini gösteriyor.

ECB'nin yeni yayımlanan Finansal İstikrar Raporu'nda ekonomideki bozulma ortamında hane ve şirket gelirleri üzerinde baskı yaratan ekonomik koşulların etkisiyle finans sektöründeki risklerin son altı ayda arttığı belirtildi.

ECB, bankaların 2010 sonuna kadar 218 milyar doları toksik varlıklar, 431 milyar doları ise geri dönmeyen kredilerden kaynaklanan toplam 649 milyar dolar aktif silceğini tahmin ediyor.

Bu rakam, Nisan ayında Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) 904 milyar dolar olan tahminlerinin yüzde 30 kadar altında.

Enflasyon hedefe uydu

Haziran ayında Üretici Fiyatları Genel Endeksinde bir önceki aya göre yüzde 0,94, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 3,27 artış, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde -1,86 düşüş ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 7,34 artış gerçekleştirdi. Aylık değişim tarım sektöründe yüzde 1,69, sanayi sektöründe ise yüzde 0,77 olarak gerçekleşti. Sanayinin üç sektöründen imalat sanayiinde yüzde 1,49, madencilik ve taş ocakcılığı sektöründe yüzde 0,26 artış, elektrik, gaz ve su sektöründe yüzde -7,80 düşüş gerçekleşti.

Haziran ayında Tüketici Fiyatları Genel Endeksi bir önceki aya göre yüzde 0,11, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 1,83, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 5,73 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 9,08 artış gerçekleştirdi. Ana harcama grupları itibarıyla biray önceye göre en yüksek artış yüzde 2,82 ile ulaştırma grubunda gerçekleşti. Bir önceki yılın aynı ayına göre ise en yüksek artış yüzde 11,65 ile çeşitli mal ve hizmetler grubunda yaşandı. Endekste kapsanan 449 maddeden 203 maddenin ortalama fiyatlarında artış gerçekleşti.

ÜFE	HAZİRAN 2009 (2003=100)	HAZİRAN 2008 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,94	0,32
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	3,27	13,76
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	-1,86	17,03
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	7,34	8,39

TÜFE	HAZİRAN 2009 (2003=100)	HAZİRAN 2008 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,11	-0,36
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	1,83	6,00
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	5,73	10,61
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	9,08	8,64

		2009						2008					
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
ÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,23	1,17	0,29	0,65	-0,05	0,94	1,25	-2,34	-0,90	0,57	-0,03	-3,54
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,23	1,40	1,70	2,35	2,30	3,27	15,18	12,49	11,48	12,11	12,08	8,11
TÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,29	-0,34	1,10	0,02	0,64	0,11	0,58	-0,24	0,45	2,60	0,83	-0,41
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,29	-0,06	1,05	1,07	1,71	1,83	6,61	6,35	6,83	9,60	10,52	10,06

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

Bütçe Gelirleri Kümülatif Gerçekleşmeleri	Ocak - Mayıs (Milyon YTL)			2009 Yılı Bütçe Hedefi
	2008	2009	Artış (yüzde)	
Genel Bütçe Gelirleri	81.299	83.302	2.46	242.957
Vergi Gelirleri	70.060	66.233	-5.46	202.089
Gelir, Kar ve Ser. Kazanç üzerinden Alınan Vergiler	23.658	23.462	-0.82	65.401
Gelir Vergisi	16.120	16.287	1.03	45.253
Gelir Vergisi Tevkifatı	14.511	14.620	0.75	
Kurumlar Vergisi	7.538	7.175	-4.81	20.148
KVK Göre Alınan Geçici Vergi	6.931	6.706	-3.24	
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	1.923	2.041	6.13	4.822
Motorlu Taşıtlar Vergisi	1.886	1.990	5.51	4.700
Dahilde Mal ve Hizmetlerden Alınan Vergiler	26.697	27.322	2.34	79.065
Dahilde Alınan KDV	7.080	7.878	11.2	19.974
Özel Tüketim Vergisi	16.121	15.625	-3.07	49.376
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergileri	1.546	1.844	19.2	4.100
Dış Ticarettten Alınan Vergiler	13.971	9.621	-31.1	42.053
İthalde Alınan KDV	12.738	8.636	-32.2	38.500
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	4.439	6.853	54.3	7.362
Harcamalar	86.023	105.451	22.5	259.156

EKONOMİK VERİLER

	2008	2007	2006	2005	2004	2003
GSYH (Cari fiyatlarla milyon YTL)	950.144	843.178	758.391	648.932	559.033	454.781
GSYH (milyon/dolar)	741.792	658.786	526.429	481.497	390.387	304.901
GSYH (Değişim Hızı sabit fiyatlarla %)	1.1	4.7	6.9	8.4	9.4	5.3
Kişi başına GSMH (ABD Doları)	10.436	9.33	6.477	5.008	4.172	3.383
Sanayi Üretim Endeksi (2005=100)	114.3	115.3	107.8	100		
Toplam İhracat (milyon/dolar)	131.966	107.272	85.535	73.476	63.167	47.253
Toplam ithalat (milyon/dolar)	201.960	170.062	139.576	116.774	97.540	69.340
Dış Ticaret Dengesi (milyon/dolar)	-69.994	-62.791	-54.041	-43.298	-34.373	-22.087
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %	65.3	63.1	61.3	62.9	64.8	68.1
İşsizlik Oranı (%)	13.6	10.6	9.9	10.3	10.3	10.5
Kamu Net Borç Stoku (milyon YTL)	271.460	248.312	258.191	270.275	274.195	250.593
İç Borç Stoku (milyon YTL)	261.000	255.310	251.470	244.782	224.483	194.387
Dış Borç Stoku (milyon/dolar)	150.766	133.452	108.322	98.815	102.938	96.214
Merkezi Yönetim Borç Stoku (milyon YTL)	348.180	333.485	345.050	331.520	316.528	282.807
Cari İşlemler Dengesi (milyon/dolar)	-41.416	-38.219	-32.051	-22.088	-14.431	-8.036

(Bin YTL)	2009		2008		2007
	12 Haziran	5 Haziran	26 Aralık	13 Haziran	28 Aralık
Emisyon	35.471.913	34.626.084	32.724.754	30.492.099	27.943.811
Para Arzı					
- M1	89.682.145	87.066.370	83.380.932	80.317.969	77.674.822
- M2	447.552.975	443.499.448	434.205.424	378.217.335	345.028.428
- M3	475.067.714	471.938.334	458.383.776	404.459.723	370.077.665
Yurtiçi Kaynaklı YTL Mevduat	270.626.032	266.039.483	268.802.517	172.425.230	209.845.693
- Vadeli Tasarruf	184.377.086	183.456.785	184.492.538	14.939.213	144.025.106
- Vadesiz Tasarruf	17.261.353	17.379.667	15.593.007	41.655.182	13.502.656
- Vadeli Ticari	38.445.127	37.615.619	39.693.690	11.409.670	27.046.729
- Vadesiz Ticari	12.131.869	10.805.249	11.511.475	15.276.715	13.150.172
- Resmi Mevduat	18.410.597	16.782.163	17.511.807	9.240.306	12.121.030
Kredi Stoku	271.017.926	269.678.020	278.395.523	258.867.636	222.832.596
- Tüm Banka Kredileri	271.017.926	269.678.020	278.395.523	258.867.636	222.832.596
- M.B. Kredileri	0	0	0	0	0
Bank. El. Tah. ve Bono	198.738.435	198.673.472	171.774.890	154.713.225	148.075.355

Mevzuat Değişiklikleri

- 16.06.2009** - 2009/15082 Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar
- Sınır Ticaretinin Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (İhracat: 2009/7)
- 16.06.2009** - (Mükerrer) 2009/15081 Bazı Mallara Uygulanacak Katma Değer Vergisi ile Özel Tüketim Vergisi Oranlarının Belirlenmesine Dair Karar
- 19.06.2009** - Sigorta Bilgi Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Malî Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
  - Doğal Afet Sigortaları Kurumu Yönetim Kurulu Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
  - Güvence Hesabı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 20.06.2009** - 2008 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- 24.06.2009** - 5909 Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 25.06.2009** - Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 391)
- Müşterilerden Varlık Transferlerine İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı Yorumu (TFRS Yorum 18) Hakkında Tebliğ (Sıra No: 153)
- 26.06.2009** - Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Vergi Takvimi

- 06.07.2009** - Mayıs 2009 Dönemine Ait Mal Ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)
- Mayıs 2009 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)
- 07.07.2009** - Haziran 2009 Dönemi Çeklere Ait Değerli Kağıtlar Vergisi Bildirimi ve Ödemesi
- 09.07.2009** - 16-30 Haziran Dönemine Ait Noterlerce Yap. Makbuz Karşılığı Öde.Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödemesi
- 10.07.2009** - 16-30 Haziran Dönemine İlişkin Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 15.07.2009** - Haziran 2009 Dönemine Ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamullerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2009 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2009 Dönemine Ait Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisinin (Tescile Tabi Olmayanlar) Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2009 Dönemine Ait Özel İletişim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2009 Dönemine Ait Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2009 Dönemine Ait Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ve Ödemesi
- 20.07.2009** - Haziran 2009 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin EK:4 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Haziran 2009 Dönemine Ait Kolalı Gazozlara İlişkin EK:7 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Haziran 2009 Dönemine Ait Alkollü İçeceklerle İlişkin EK:8 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Haziran 2009 Dönemine Ait Tütün Mamullerine İlişkin EK:9 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Haziran 2009 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallarına İlişkin EK:10 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Haziran 2009 Dönemine Ait Yarışma ve Çekilişlerle Futbol Müsabakalarına ve At Yarışlarına Ait Müşterek Bahislerle İlgili İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2009 Dönemine Ait Şans Oyunları Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2009 Dönemine Ait İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2009 Dönemine Ait Müşterek Bahislere İlişkin Eğlence Vergisinin Beyanı ve Ödemesi ile Diğer Eğlence Vergilerine İlişkin Eğlence Vergisinin Ödenmesi
- Haziran 2009 Dönemine Ait Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Haziran 2009 Dönemine Ait Yangın Sigortası Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 24.07.2009** - 1-15 Temmuz Dönemine Ait Noterlerce Yap. Makbuz Karşılığı Öde.Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödemesi
- 27.07.2009** - Haziran 2009 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Nisan- Mayıs- Haziran 2009 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Haziran 2009 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajının Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Haziran 2009 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Beyanı
- Nisan- Mayıs- Haziran 2008 Dönemine Ait GVK Geçici 67. Mad. Kapsamında Yapılan Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Haziran 2009 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı
- Nisan- Mayıs- Haziran 2009 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı
- 1-15 Temmuz Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 30.07.2009** - Haziran 2009 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının Ödemesi
- Nisan- Mayıs- Haziran 2009 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının Ödemesi
- Haziran 2009 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajının Ödemesi
- Haziran 2009 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Ödemesi
- Nisan- Mayıs- Haziran 2009 Dönemine Ait GVK Geçici 67. Mad. Kapsamında Yapılan Tevkifatların Ödemesi
- Haziran 2009 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi
- Nisan- Mayıs- Haziran 2009 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi
- 31.07.2009** - Haziran 2009 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 2008 Yılına İlişkin Gelir Vergisi 2. Taksit Ödemesi
- Motorlu Taşıtlar Vergisi 2. Taksit Ödemesi
- SSK (Haziran 2009) Sigorta Primlerinin Ödemesi
- Bağ-Kur Sigortalılarının Temmuz 2009 Sigorta Primi ve Sağlık Sigorta Primlerinin Ödemesi
- 05.08.2009** - Haziran 2009 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)
- Haziran 2009 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)

Haziran 2009 Kronoloji

01 Haziran Fransız Havayollarına ait bir yolcu uçağı Atlantik okyanusu üzerinde radardan kayboldu. Uçakta 228 kişi bulunuyordu.

02 Haziran Radardan kaybolan Fransız Havayollarına ait yolcu uçağının enkazına ait parçalara Atlantik Okyanusunda ulaşıldı.

03 Haziran Sert tartışmalara yol açan mayın temizleme tasarısı Meclis'ten geçti.

04 Haziran Başbakan Erdoğan tarafından açıklanan teşvik paketine göre, doğuya yatırım yapanlardan 7 yıl SSK primi alınmayacak, kredi faizinin 5 puanını devlet ödeyecek.

05 Haziran Deniz Feneri e.v soruşturması kapsamında, aralarında RTÜK Başkanı Zahid Akman'ın da yer aldığı 18 kişinin malvarlığına tedbir konuldu.

06 Haziran ABD Başkanı Obama, Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy'nin de bulunduğu basın toplantısında önemli müttefik olduğunu dile getirdiği Türkiye'nin AB'ye alınmasının gerektiğini söyledi.

07 Haziran Avrupa Parlamentosu seçimlerinden merkez sağ partiler 5 yıl öncesine göre oylarını artırarak çıktı.

08 Haziran Ekonomiden sorumlu Bakan Babacan, 2009 yılı için büyümenin eksi 3.6'dan daha olumsuz olabileceğini söyledi.

09 Haziran Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, kocasından dayak yiyen kadının açtığı davada aile içi şiddete karşı yeterli önlemi almadığı gerekçesiyle, Türkiye'yi tazminat ödemeye mahkum etti.

10 Haziran İmalat sanayi Mayıs ayı kapasite kullanım oranı bir önceki aya göre 3.6 puan arttı.

11 Haziran Türkiye, Uluslararası Çalışma Örgütü Konferansı'nda işçi hakları açısından en kötü ülkeler listesine girdi.

12 Haziran İran'da Cumhurbaşkanlığı seçimlerini yeniden Ahmedinejad kazandı.

13 Haziran İran'da seçimlere şaibe karıştığını iddia edenler sokağa döküldü, polisle çatıştı.

14 Haziran Hakkari Yüksekova'da bir asker şehit oldu, bir PKK'lı öldü.

15 Haziran 31 Mayıs itibarıyla kredi kartı borcunu ödemeyenlere, üç yıla kadar uzayabilecek küçük taksitlerle borçtan kurtulma imkanı sunulacak

16 Haziran Hükümet kriz durgunluğunu aşmak için uyguladığı vergi indirimini 4 sektörde sürdürme kararı alırken, tütün ürünlerindeki vergiyi artırdı.

17 Haziran Merkez Bankası Başkanı Yılmaz, ekonomik verilerde iyileşme olduğunu söyledi ama tedbiri elden bırakmayın uyarısı yaptı.

18 Haziran İran'da hükümetin tüm engellemelerine rağmen seçimi protesto gösterileri şiddetlenerek artıyor.

19 Haziran 6 milyar dolara mal olması planlanan İzmir-İstanbul otoyol ihalesini Nuro'l'un liderliğini yaptığı konsorsiyum kazandı.

20 Haziran Hemşirecilik Yüksekokulu öğrencilerini taşıyan gezi midibüsü Kızılcacahamam'da takla attı, 10 öğrenci öldü, 17 kişi yaralandı.

21 Haziran İran'daki gösterilerde 10 kişi öldü, 100'ü aşkın kişi yaralandı.

22 Haziran Dünya Bankası, dünya ekonomisinin 2009 yılında yüzde 2.9 küçüleceği tahmininde bulundu.

23 Haziran Tüpraş, 4.4 milyar dolarlık ihracatıyla ihracat şampiyonu oldu.

24 Haziran Genelkurmay Askeri Savcılığı Albay Dursun Çiçek imzalı "AKP ve Gülen'i bitirme planı" isimli belgenin sahte olduğunu açıkladı.

25 Haziran Genelkurmay eski 2. Başkanı emekli Orgeneral Çevik Bir Ergenekon savcılarına şüpheli olarak ifade verdi.

26 Haziran Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ tüm kuvvet komutanları ve generallerle düzenlediği basın toplantısında Silahlı Kuvvetler üzerinden elinizi çekin mesajı verdi.

27 Haziran AKP'nin Meclis'ten geçirdiği askerlerin yargılanmasında askeri yağmayı devre dışı bırakan düzenleme tepki çekti.

28 Haziran Honduras'ın solcu Devlet Başkanı Manuel Zelaya'ya karşı Anayasa Mahkemesi kararıyla ordu yönetime el koydu.

29 Haziran Memur ve sözleşmeli maaşlarına 1 Temmuz tarihinden itibaren yüzde 4.5 zam yapıldı.

30 Haziran İrtica ile mücadele belgesinde imzası olduğu iddia edilen Deniz Albay Çiçek ergenekon terör örgütü üyesi olmak suçlamasıyla tutuklandı.